

Sygn. akt I PK 45/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 lutego 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Hajn (przewodniczący, sprawozdawca)
SSN Halina Kiryło
SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z powództwa W. B.

przeciwko Zakładowi [...]

o uznanie za bezskuteczne wypowiedzenia warunków pracy i płacy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 3 lutego 2016 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w K.
z dnia 30 września 2014 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok, znosi postępowanie przed Sądem
Okręgowym w K. i sprawę przekazuje temu Sądowi do
ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi orzeczenie
o kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 4 marca 2014 r. Sąd Rejonowy w C. uznał za bezskuteczne wypowiedzenie warunków pracy i płacy z 16 września 2013 r. w zakresie punktu 4d dokonane przez pozwaną Zakład [...]względem powoda W. B.

Sąd Rejonowy ustalił, że 1 października 2007 r. pozwany zatrudnił powoda na stanowisku dyrektora naczelnego, powierzając mu w szczególności: bieżące zarządzanie spółką prowadzenie spraw Spółki, opracowywanie i wykonywanie planów i programów działania, reprezentowanie Spółki przed sądem, wobec władz i osób trzecich, promowanie jej interesów, zapewnienie prawidłowego i rzetelnego prowadzenia ksiąg rachunkowych. Zgodnie z zawieranymi aneksami do umowy powodowi przysługiwał, między innymi 6 miesięczny okres wypowiedzenia, odprawa emerytalna lub rentowa oraz nagroda jubileuszowa na zasadach stosowanych względem pozostałych pracowników objętych zakładowym regulaminem wynagradzania. Sąd ustalił także, że uchwałą nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników pozwanej powód został 18 marca 2013 r. odwołany ze składu jej zarządu. Od 25 marca do 30 września 2013 r. powód był czasowo niezdolny do pracy z powodu choroby. Sąd wskazał, że 30 września 2013 r. otrzymał oświadczenie o wypowiedzeniu mu warunków umowy o pracę. Pracodawca zmienił powodowi warunki płacy z zachowaniem 3 miesięcznego okresu wypowiedzenia przez: ustalenie miesięcznego wynagrodzenia za pracę w wysokości 20.610 zł brutto, ustalenie, iż wynagrodzenie jest płatne w okresach miesięcznych z dołu do dnia 10 każdego miesiąca za poprzedni miesiąc, ustalenie, iż za szczególne osiągnięcia zawodowe pracownika i/lub jego wkład w działania mające na celu dobro zakładu pracy, zarząd może przyznać pracownikowi jednorazowe świadczenie w postaci premii uznaniowej w wysokości ustalonej indywidualnie przez zarząd, wypłacane łącznie z wynagrodzeniem należnym za miesiąc, w którym premia uznaniowa została przyznana, uchylenie postanowień dotyczących dodatkowych składników wynagrodzenia w postaci: premii regulaminowej; dodatku funkcyjnego/ dodatku brygadzystowskiego; nagrody jubileuszowej; odprawy emerytalno-rentowej; ekwiwalentu za pełnienie dyżurów domowych oraz dyżurów na terenie zakładu pracy. Jako przyczynę wypowiedzenia pracodawca wskazał uproszczenie i ujednolicenie zasad określenia wynagrodzenia

za pracę dla wszystkich pracowników przez uchylenie bez zastąpienia obowiązującego dotąd regulaminu wynagradzania. Powód pismem z 1 października 2013 r. wypowiedział umowę o pracę z zachowaniem 6 miesięcznego okresu wypowiedzenia. Następnie oświadczeniem z 13 listopada 2013 r. odmówił przyjęcia zaproponowanych mu warunków umowy o pracę. Sąd pierwszej instancji ustalił, że wypowiedzenia zmieniające doręczono wszystkim pracownikom pozwanej w związku z uchyleniem uchwałą zarządu z 16 września 2013 r. regulaminu wynagradzania z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2014 r.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że powód zatrudniony na stanowisku dyrektora naczelnego, do którego obowiązków w dalszym ciągu (po odwołaniu z funkcji członka zarządu) należało bieżące zarządzanie spółką, prowadzenie jej spraw, reprezentowanie jej na zewnątrz, pozostawał osobą zarządzającą zakładem pracy w rozumieniu art. 128 § 2 pkt 2 k.p. Zdaniem Sądu, bez znaczenia dla oceny jego statusu w firmie pozostaje fakt, iż po odwołaniu korzystał ze zwolnienia lekarskiego, jak również okoliczność, iż podlegał zarządowi. Sąd podkreślił, że nie podległość innemu organowi pozwanego decyduje o braku przymiotu „osoby zarządzającej”, ale zakres uprawnień a te, w przypadku powoda jednoznacznie wskazują na to, iż należy go zaliczyć do kręgu osób, o których mowa w art. 128 § 2 pkt 2 k.p. Dalej Sąd Rejonowy doszedł do przekonania, że skoro do powoda (z racji zajmowanej pozycji osoby zarządzającej) regulamin wynagradzania nie miał zastosowania, to tym samym tryb wypowiedzeń określony przepisem art. 241¹³ § 2 k.p. w zw. z art. 77² § 5 k.p. nie mógł być względem niego stosowany. Oznacza to, iż pozwana dokonując powodowi wypowiedzenia zmieniającego podlegała ograniczeniom wynikającym z art. 41 k.p. Dokonanie wypowiedzenia zmieniającego z naruszeniem powyższego przepisu spowodowało uznanie tego wypowiedzenia za bezskuteczne w zakresie, w jakim domagał się tego powód.

Wyrokiem zaskarżonym rozpoznawaną skarga kasacyjną Sąd Okręgowy, uznając apelację pozwanej od wyroku Sądu pierwszej instancji za uzasadnioną, zmienił wyrok tego Sądu i powództwo oddalił oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanej 2700 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy wskazał, że w myśl art. 241²⁶ § 2 w związku z art. 77² § 1 k.p. regulamin wynagradzania nie może określać warunków wynagradzania pracowników zarządzających w imieniu pracodawcy zakładem pracy, w rozumieniu art. 128 § 2 pkt 2 k.p., oraz osób zarządzających zakładem pracy na innej podstawie niż stosunek pracy. Z kolei art. 128 § 2 pkt 2 k.p. pracowników zarządzających zakładem pracy definiuje jako pracowników kierujących jednoosobowo zakładem pracy i ich zastępców lub pracowników wchodzących w skład kolegiального organu zarządzającego zakładem pracy oraz głównych księgowych. Definicja pracownika zarządzającego w imieniu pracodawcy winna być interpretowana ściśle. Innymi słowy w art. 128 § 2 pkt 2 k.p. wymieniono kategorie pracowników zarządzających w sposób wyczerpujący, w związku z czym pozostali pracownicy, niemieszczący się w żadnej z tych kategorii, nie mogą być traktowani jako pracownicy zarządzający. Jak ustalił Sąd Rejonowy, uchwałą nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników pozwanego, powód został odwołany ze składu zarządu pozwanego z dniem 18 marca 2013 r. Nadal natomiast pozostawał w stosunku pracy na stanowisku dyrektora naczelnego na podstawie umowy o pracę zawartej w dniu 1 października 2007 r. Nie budzi więc wątpliwości, że powód nie zalicza się do katalogu osób wchodzących w skład kolegiального organu zarządzającego zakładem pracy. Tym bardziej, w świetle ustalonego stanu faktycznego bezsporne jest, iż nie pełnił funkcji głównego księgowego. Istotne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy było ustalenie czy powód zaliczał się kategorii pracowników kierujących jednoosobowo zakładem pracy w rozumieniu art. 128 § 2 pkt 2 k.p. Aktualnie, w orzecznictwie podkreśla się, że o tym, kto jest osobą zarządzającą decydować będą regulacje określające ustrój danej jednostki organizacyjnej będącej zakładem pracy (wyrok Sądu Najwyższego z 18 października 2011 r., III PK 19/11). W wypadku spółek prawa handlowego są to przepisy Kodeksu spółek handlowych oraz akty ustrojowe poszczególnych jednostek. Jeżeli pracodawcą jest spółka jako całość (tak jak w niniejszej sprawie), to osobami zarządzającymi są najczęściej członkowie jej zarządu, (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 października 2008 r., I PK 64/08, LEX nr 553669). Wobec powyższego Sąd Odwoławczy nie podzielił stanowiska Sądu pierwszej instancji, iż to zakres obowiązków powoda przesądzał o tym, czy powód zaliczał się do grona pracowników zarządzającym zakładem pracy

w rozumieniu art. 128 § 2 pkt 2 k.p. Natomiast, w ocenie Sądu zgodzić należy się z pozwaną, iż zakładem pracy jako całością kierował zarząd Spółki. Tezę tą potwierdza podjęta uchwała nr 6/2013 z dnia 17 czerwca 2013 r. (k. 64) Analiza załączonego do tej uchwały schematu organizacyjnego prowadzi do wniosku, że kierownictwo nad zakładem pracy pozwanego, które dotychczas pełnił jednoosobowo powód jako dyrektor naczelny, przejął zarząd spółki. Oznacza to, że powód nie zajmował pozycji osoby zarządzającej zakładem pracy. Co z kolei prowadzi do konstatacji, iż ograniczenie z art. 241²⁶ § 2 k.p. nie obowiązywało w stosunku do powoda. Nadto należy zaznaczyć, iż fakt usprawiedliwionej nieobecności w pracy powoda spowodowanej chorobą nie wpływa na skuteczność wypowiedzenia warunków pracy i płacy z uwagi na treść art. 77² § 5 k.p. Niezależnie od powyższego Sąd Okręgowy stwierdził, iż w stanie faktycznym sprawy, nawet w stosunku do pracownika zarządzającego, art. 241²⁶ § 2 k.p. w związku z art. 77² § 5 k.p., nie znalazłby zastosowania, albowiem jak trafnie wywodzi skarżąca, przepis ten nie obejmuje „zasad przyznawania innych świadczeń związanych z pracą”, tj. odpraw emerytalna-rentownych. Sąd Okręgowy podziela w tym zakresie pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w wyroku z dnia 22 stycznia 2003 r., II UK 1/02. Odprawa emerytalna nie ma charakteru wynagrodzenia za pracę w związku z czym „zasady wynagradzania” jej nie obejmują. Okoliczność ta samodzielnie przemawia za oddaleniem powództwa.

Powód zaskarżył powyższy wyrok Sądu Okręgowego w całości, opierając skargę kasacyjną na obydwu podstawach wymienionych w art. 398³ k.p.c.

W zakresie podstawy naruszenia przepisów prawa materialnego skarżący zarzucił naruszenie: (1) art. 65 § 1 i 2 k.c. w związku z art. 300 k.p. oraz art. 77² § 1 i 2 i art. 241²⁶ § 2 w związku z art. 77² § 5 k.p., przez ich niewłaściwe zastosowanie, tj. odstąpienie od dokonania wykładni § 5 treści umowy o pracę zawartej między stronami w 1 października 2007 r. i zbadania zgodnej woli stron stosunku pracy w zakresie świadczenia z tytułu odprawy rentowej lub emerytalnej, co spowodowało ten skutek, iż Sąd Okręgowy nie uwzględnił okoliczności, w świetle której, zgodnie z treścią § 5 umowy o pracę z dnia 1 października 2007 r., wolą stron umowy było ustanowienie prawa do tych świadczeń na rzecz powoda wyłącznie na mocy postanowień umowy o pracę, która stanowiła jedyne źródło przyznania odprawy,

wobec czego wyłączono osobę powoda spod obowiązywania regulaminu wynagradzania jako źródła tych świadczeń (przyjęto w konsekwencji bezpodstawnie, że powoda objęto postanowieniami regulaminu wynagradzania); (2) art. 241²⁶ § 2 w związku z art. 77² § 5 k.p., przez ich niewłaściwe zastosowanie i dokonanie przez Sąd Okręgowy oceny w przedmiocie objęcia powoda postanowieniami regulaminu wynagradzania dotyczącymi przyznania świadczeń z tytułu odprawy rentowej lub emerytalnej wyłącznie z punktu widzenia posiadania statusu pracownika zarządzającego zakładem pracy, co skutkowało tym, że odmowa przyznania przez Sąd Okręgowy powodowi statusu pracownika zarządzającego w imieniu pracodawcy zakładem pracy była równoznaczna z przyjęciem, że powód objęty był regulacją regulaminu wynagradzania; (3) art. 241²⁶ § 2 w związku z art. 77² § 5 k.p., przez ich nieprawidłowe zastosowanie i przyjęcie, że skoro wobec pracowników zarządzających w imieniu pracodawcy zakładem pracy nie obowiązuje zakaz ustalania w regulaminie wynagradzania innych świadczeń związanych z pracą niż te, które składają się na wynagrodzenie za pracę, natomiast odprawa emerytalna lub rentowa nie ma charakteru wynagrodzenia za pracę, powództwo należało oddalić, co stanowiło wynik niezasadnego wniosku wywiedzionego z w/w założenia przez Sąd Okręgowy, w świetle którego powód w zakresie świadczeń z tytułu odprawy emerytalnej lub rentowej objęty był regulaminem wynagradzania; (4) art. 128 § 2 pkt 2 w związku z art. 241²⁶ § 2 oraz art. 3¹ § 1 k.p., przez ich błędną wykładnię polegającą na nieuzasadnionym zawężeniu przez Sąd Okręgowy kryteriów kwalifikacji pracownika do kategorii pojęciowej osoby zarządzającej w imieniu pracodawcy zakładem pracy i przyjęcie, że decydujące znaczenie dla tej kwalifikacji nadać należy regulacjom ustrojowym danej jednostki, podczas gdy brak normatywnych przeszkód, aby na gruncie regulacji art. 128 § 2 pkt 2 k.p. dopuścić możliwość zdefiniowania pojęcia pracownika kierującego jednoosobowo zakładem pracy przez jego status wynikający z treści umowy o pracę oraz zakres faktycznie wykonywanych zadań i powierzonych obowiązków oraz kompetencji świadczących o wykonywaniu funkcji zarządczych, niezależnie od treści aktów ustrojowych; (5) art. 241¹³ § 2 w związku z art. 77² § 5 i art. 77² § 1 i 2 k.p., przez ich niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że do wypowiedzenia powodowi warunków pracy i płacy należało zastosować tryb

uregulowany w tych przepisach, tj. odnoszący się do wprowadzenia do treści stosunku pracy zmian mniej korzystnych, wskutek uchylecia regulaminu wynagradzania, podczas gdy powód w odniesieniu do kwestii przyznania prawa do świadczenia z tytułu oprawy emerytalnej lub rentowej nie był objęty regulaminem wynagradzania i jakiegokolwiek zmiany w sferze obowiązywania regulaminu wynagradzania nie mogły mieć wpływu na jego sytuację prawną jako pracownika; (6) art. 41 w związku z art. 42 § 1 w związku z art. 30 § 4 k.p., przez ich niewłaściwe zastosowanie, tj. odstąpienie od zastosowania wobec powoda powszechnego trybu zmiany warunków pracy i płacy wynikających wprost z umowy o pracę, w tym regulacji ochronnych, w przypadku, w którym zmiana, niezależna od kwestii obowiązywania wobec powoda regulaminu wynagradzania, dotyczyła postanowień istotnych umowy o pracę (uchylenie świadczenia z tytułu odprawy emerytalnej lub rentowej), co doprowadziło do nieprawidłowej oceny, w świetle której wypowiedzenie powodowi warunków umowy o pracę w okresie usprawiedliwionej nieobecności w pracy wywołanej chorobą było dopuszczalne; (7) art. 42 § 1 w związku z art. 30 § 4 k.p., przez ich nieprawidłowe zastosowanie i przyjęcie, że wypowiedzenie powodowi warunków pracy i płacy było uzasadnione, w sytuacji, w której powód nie był objęty regulaminem wynagradzania, wobec czego wskazana w oświadczeniu pracodawcy przyczyna zmiany warunków pracy i płacy, jaką było „uchylenie regulaminu wynagradzania” nie była adekwatna do statusu i sytuacji prawnej powoda wynikającej z treści stosunku pracy

Skarga zawiera także zarzuty naruszenia prawa procesowego mające istotny wpływ na wynik postępowania a mianowicie: (1) art. 64 § 1 w związku z art. 199 pkt 3 i w związku z art. 355 § 1, ewentualnie art. 370 k.p.c., przez ich niewłaściwe zastosowanie i nieuwzględnienie okoliczności utraty przez spółkę Zakład „B.” sp. z o.o. z dniem 31 marca 2014 r., tj. po wydaniu 4 marca 2014 r. przez Sąd Rejonowy w C. wyroku kończącego postępowanie w pierwszej instancji zdolności sądowej w związku z utratą bytu prawnego tego podmiotu (w świetle przejęcia przez spółkę Z. sp. z o.o. w wyniku połączenia tych spółek), co skutkowało tym, że orzeczono w postępowaniu w drugiej instancji co do istoty sprawy przy braku bezwzględnej przesłanki procesowej, co jest niedopuszczalne; Sąd Okręgowy winien, w przypadku niemożności usunięcia tej przeszkody postępowanie umorzyć,

względnie, przy uznaniu, że był prawny podmiotu po stronie pozwanej ustał z dniem wniesienia apelacji - pismo to odrzucić na mocy art. 370 k.p.c.; (2) art. 233 § 1 i 2 w związku z art. 277 k.p.c., przez ich niewłaściwe zastosowanie, tj. odstąpienie przez Sąd Okręgowy od dokonania jakichkolwiek ustaleń odnoszących się do zbadania treści umowy o pracę z 1 października 2007 r. na gruncie ustalenia rzeczywistej woli stron stosunku pracy (wykładnia oświadczeń woli stron) w zakresie podstawy prawnej (źródła) przyznania powodowi uprawnienia do świadczeń z tytułu odprawy emerytalnej lub rentowej.

Skarżący wniósł, w szczególności o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i umorzenie postępowania zainicjowanego wniesieniem przez stronę pozwaną apelacji, tj. postępowania, które toczyło się przed Sądem Okręgowym w K. pod sygn. akt: IX Pa .../14, w związku z nieważnością postępowania spowodowaną orzekaniem względem podmiotu, który utracił w toku postępowania zdolność sądową oraz zasądzenie na rzecz powoda kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Powód podniósł w skardze kasacyjnej zarzut naruszenia przepisów postępowania, tj. art. 64 § 1 k.p.c. w związku z art. 199 pkt 3 k.p.c. w związku z art. 355 § 1 k.p.c., „ewentualnie art. 370 k.p.c.”. Podnosząc powyższy zarzut powód wskazał, że strona pozwana Zakład „B.” spółka z ograniczoną odpowiedzialnością została w wyniku połączenia spółek przejęta przez Z. spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością. Zasadność zarzutu związanego z utratą zdolności sądowej przez stronę pozwaną w trakcie postępowania apelacyjnego prowadziłyby do nieważności postępowania przed Sądem Okręgowym, co powoduje konieczność rozważenia tego zarzutu w pierwszej kolejności. Ponadto, zgodnie z art. 398¹³ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy w granicach zaskarżenia bierze nieważność postępowania pod rozwagę z urzędu, a więc niezależnie od tego, czy skarżący podniósł stosowny zarzut, a jeżeli go podniósł, bez względu na to, czy został należycie i przekonująco uzasadniony. Przy czym obowiązujący w postępowaniu kasacyjnym, wynikający z bezwzględnego związania Sądu Najwyższego stanem faktycznym, ustalonym w zaskarżonym orzeczeniu (398¹³ § 2 k.p.c.), zakaz

prowadzenia dowodów, nie może stać na przeszkodzie prowadzeniu dowodów, mających na celu weryfikację zarzutu (podejrzenia) nieważności postępowania przed sądem drugiej instancji, branej pod rozwagę, a więc ustalonej (stwierdzonej) z urzędu. W takim wypadku dowody prowadzone przez Sąd Najwyższy nie są skierowane przeciwko ustaleniom sądu drugiej instancji, stanowiącym podłoże orzeczenia co do istoty sprawy przez sąd meriti, a więc nie naruszają związania stanem faktycznym, ustalonym w zaskarżonym orzeczeniu (wyrok Sądu Najwyższego z 13 lutego 1997 r., I PKN 71/96, OSNAPUS 1997 nr 19, poz. 377; wyrok Sądu Najwyższego z 10 maja 2000 r., III CKN 416/98, OSNC 2000 nr 12, poz. 220). W związku z powyższym Sąd Najwyższy uznał przeprowadzenie dowodów z dokumentów za konieczne i dopuszczalne.

Zgodnie z art. 379 pkt 2 k.p.c., nieważność postępowania zachodzi, jeżeli strona nie miała zdolności sądowej lub procesowej, organu powołanego do jej reprezentowania lub przedstawiciela ustawowego, albo gdy pełnomocnik strony nie był należycie umocowany. Zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy ma zatem okoliczność, czy postępowania apelacyjne toczyło się z udziałem strony pozwanej, która utraciła byt prawny. Z przedłożonych przez skarżącego dokumentów, znajdujących ponadto potwierdzenie w odpisach aktualnych z rejestru przedsiębiorców dostępnych przez elektroniczny dostęp do Centralnej Informacji Krajowego Rejestru Sądowego za pośrednictwem strony Ministerstwa Sprawiedliwości, wynika, że nastąpiło połączenie spółki Zakład „B.” spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (spółka przejmowana) ze spółką Z. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (spółka przejmująca), przez przeniesienie całego majątku spółki przejmowanej na spółkę przejmującą, dokonane w trybie art. 516 § 6 k.s.h. w drodze przejęcia przez spółkę przejmującą swojej spółki jednoosobowej (dokument informacja odpowiadająca odpisowi aktualnemu z Rejestru Przedsiębiorców dotycząca spółki pod firmą Z. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością). Z przedstawionych przez powoda dokumentów wynika ponadto, że Sąd Rejonowy Wydział VIII Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego wydał 31 marca 2014 r. postanowienie w sprawie wpisania w rejestrze wskazanego wyżej połączenia spółek. Nie przedłożono natomiast dowodu na okoliczność chwili zamieszczenia w systemie informatycznym danych tworzących

wpis o połączeniu. W wyniku połączenia spółek, spółka przejmowana - Zakład „B.” spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - została 28 lipca 2014 r. wykreślona z rejestru przedsiębiorców (dokument: informacja z Rejestru Przedsiębiorców dotycząca spółki pod firmą Zakład „B.” spółka z ograniczoną odpowiedzialnością). Zgodnie z art. 494 § 1 k.s.h., spółka przejmująca albo spółka nowozawiazana wstępuje z dniem połączenia we wszystkie prawa i obowiązki spółki przejmowanej albo spółek łączących się przez zawiązanie nowej spółki. Art. 493 § 2 k.s.h. stanowi, że połączenie następuje z dniem wpisania połączenia do rejestru właściwego według siedziby, odpowiednio spółki przejmującej albo spółki nowo zawiązanej (dzień połączenia). Wpis ten wywołuje skutek wykreślenia spółki przejmowanej albo spółek łączących się przez zawiązanie nowej spółki, z uwzględnieniem art. 507. Natomiast zgodnie z art. 493 § 1 k.s.h. spółka przejmowana albo spółki łączące się przez zawiązanie nowej spółki zostają rozwiązane, bez przeprowadzenia postępowania likwidacyjnego, w dniu wykreślenia z rejestru. Zatem spółka przejmująca – Z. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - wstąpiła we wszystkie prawa i obowiązki spółki przejmowanej - Zakład „B.” spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - przy czym spółka przejmowana z dniem 28 lipca 2014 r. została wykreślona z rejestru. Połączenie pociąga za sobą skutek prawny w postaci sukcesji uniwersalnej praw i obowiązków spółki przejmowanej na spółkę przejmującą, która dotyczy także sfery prawnoprocesowej (por. M.J. Skrodzka, K. Skrodzki w: Z. Jara (red.) Kodeks spółek handlowych. Komentarz, 2015, komentarz do art. 493, 494; A. Szumański w: S. Sołtysiński, Kodeks spółek handlowych. Łączenie, podział i przekształcanie spółek. Przepisy karne. Komentarz do artykułów 491-633. Tom IV, 2012, komentarz do art. 493, 494; K. Oplustil w: J. Bieniak (red.) Kodeks spółek handlowych. Komentarz, 2015, komentarz do art. 493; 494; Pinior w: J.A. Strzępka (red.) Kodeks spółek handlowych. Komentarz, 2015, komentarz do art. 493; 494). We wskazanym wypadku sukcesji uniwersalnej dalsze postępowanie w sprawie powinno toczyć się z udziałem następcy prawnego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 1 października 1998 r., I CKN 338/98, OSNC 1999 nr 3, poz. 58).

Odnosząc powyższe uwagi do przebiegu postępowania należy stwierdzić, że w nin. sprawie wyrok Sądu pierwszej instancji zapadł 4 marca 2014 r. (k. 77).

Uzasadnienie wyroku doręczono stronie pozwanej 31 marca 2014 r. (k. 88). Strona pozwana wniosła apelację 14 kwietnia 2014 r. (k. 90). Rozprawa apelacyjna odbyła się 30 września 2014 r. (k. 122) i tego samego dnia Sąd drugiej instancji wydał wyrok (k. 123). Skargę kasacyjną od tego wyroku wniosł powód. W trakcie postępowania apelacyjnego przed Sądem Okręgowym na rozprawie 30 września 2014 r. oraz w chwili orzekania przez ten Sąd, w przeciwieństwie do sytuacji z dnia wydania orzeczenia przez Sąd pierwszej instancji, strona pozwana nie miała już zdolności sądowej. Połączenie spółek nastąpiło po wydaniu wyroku przez Sąd pierwszej instancji, a przed rozpoznaniem sprawy przez Sąd Okręgowy. Pozwana spółka nie ujawniła tego faktu, jak również jej następca prawny nie zgłosił udziału w sprawie. Postępowanie przed Sądem Okręgowym toczyło się z udziałem strony pozwanej, która utraciła byt prawny, a w konsekwencji wyrok Sądu Okręgowego z 30 września 2014 r. został wydany w stosunku do strony nieistniejącej. Nie może więc budzić wątpliwości stwierdzenie, że wyrok ten zapadł w warunkach nieważności postępowania, którym dotknięte było całe postępowanie apelacyjne (art. 379 pkt 2 k.p.c.), został bowiem wydany w stosunku do strony, która utraciła byt prawny, a tym samym zdolność sądową. W podobnych okolicznościach zostały wydane wyroki Sądu Najwyższego z 27 października 2004 r., III CK 305/03, LEX nr 146348 oraz z 27 maja 2010 r., II PK 363/09, LEX nr 603829).

Z powyższych względów, na podstawie art. 398²¹ k.p.c. w związku z art. 386 § 2 k.p.c., orzeczono jak w sentencji wyroku.

kc